

N:o 46.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1901, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med
förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 7
och 35 i förordningen om kyrkostämma samt kyrko-
råd och skolråd den 21 mars 1862.*

Genom en den 15 nästlidne mars aflåten proposition, n:o 78, hvilken af båda kamrarna blifvit till lagutskottets behandling hänvisad, har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändrad lydelse af §§ 7 och 35 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

§ 7.

Der stads- och landsförsamlingar äro i kyrkligt afseende förenade, ega de att på kyrkostämma samfaldt öfverlägga och besluta i gemensamma angelägenheter; och skall dervid, då omröstning i någon fråga erfordras, för hvardera församlingen följas dess uti den föreliggande frågan eljest

gällande röstlängd, på sätt i § 6 sägs, hvarefter de för hvarje mening afgifna rösterna på sådant sätt sammanräknas, att landsförsamlingens medlemmar bibehållas vid sina röstetal enligt den använda fyrktalslängden och dertill läggas de från stadsförsamlingen afgifna röster, mångfaldigade med det tal, som angifver dessa rösters värde, då hvardera församlingen tillerkännes rösträtt, svarande mot det församlingen senast påförda hela antal bevillningskronor. Uträkningen af nämnda tal sker enligt bifogade formel; och skall, om dervid bråktal uppkommer, detsamma bortfalla.

Är fråga om byggande eller underhåll af kyrka eller annan gemensam byggnad, i kostnaden för hvilken socknemän å landet, enligt allmän lag eller särskild författning, deltaga för fastighet efter hela, men för öfriga beskattningsföremål blott efter viss del af derå belöpande fyrktal, skall, vid beräkningen af hvardera församlingens röstsumma, läggas till grund i staden hela och å landet för fastighet hela, men för öfriga beskattningsföremål en mot nämnda del af fyrktalet svarande del af hela antalet bevillningskronor.

Besluta förenade stads- och landsförsamlingar annan röstgrund än nu är sagdt, skall detta beslut, der det varder af Konungen stadfäst, lända till efterrättelse.

Hvad sålunda är stadgadt gälle ock, der församlingar, om hvilka här är fråga, endast delvis äro med hvarandra förenade.

§ 35.

De afgifter, om hvilka kyrkostämma beslutar, skola, utom i de fall, för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt, utgå efter den för rösträtt å kyrkostämma bestämda grund, med iakttagande deraf att afgifter, hvarom för stads- eller landsförsamlingar, eller delar deraf, gemensam kyrkostämma beslutar, först skola hvardera församlingen påföras efter förhållandet, i hvarje förekommande fall, mellan hvarderas sammanlagda röstetal vid gemensam kyrkostämma. Personliga eller matlagsavgifter få icke, utöfver hvad lag uttryckligen medgifver, af kyrkostämma beslutas.

I fråga om afgifter och personliga tjänstbarheter, hvilka enligt gällande författningar åligga medlemmar af en kyrkoförsamling, oaktadt de i kyrkostämma icke ega rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1902.

Den i sista punkten af första stycket i lagförslagets § 7 åberopade, vid förslaget fogade formeln är af följande lydelse:

Formel

för uträkningen af det tal, hvarmed vid sammanräkningen af afgifna röster inom förenade stads- och landsförsamlingar stadsförsamlingens medlemmars röster skola mångfaldigas:

A = summan bevillningskronor i stadsförsamlingen,

B = » » » landsförsamlingen,

a = röstsumman enligt stadsförsamlingens röstlängd,

b = » » » landsförsamlingens fyrktalslängd,

x = det sökta talet.

$$x = \frac{A \times b}{B \times a}$$

Ifrågavarande proposition är föranledd af Riksdagens skrifvelse till Konungen den 19 april 1899, deri Riksdagen på anförda skäl anhöll, det täcktes Kongl. Maj:t, efter verkställd utredning, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af § 7 i kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, att derigenom erhöles en i lag bestämd grund för rösträtten i de fall, då stads- och landsförsamlingar eller delar deraf vore i kyrkligt afseende förenade.

Lagförslaget, sådant det nu föreligger, utgår i fråga om röstberäkningen från den principen, att vid gemensam kyrkostämma stadsförsamlingen och landsförsamlingen hvar i förhållande till den påförda bevillningens storlek skola hafva inflytande på dervid förekommande ärendens afgörande. Den reduktion, som på grund af gällande bestämmelser angående inskränkning af den kommunala rösträtten, inom den ena eller andra församlingen till äfventyrs drabbar de högre röstetalen efter bevillning, minskar sålunda på intet sätt röstvärdet för den ena församlingen i förhållande till den andra i gemensamma kyrkostämman deltagande församlingens röstvärde, utan har blott den påföljden, att röstvärdet för röstetalen enligt röstlängden stegras i förhållande till den reduktion, som egt rum. Några exempel torde lämpligast klargöra den nu angifna principens innebörd.

Exempel I.

Stadsförsamlingens hela antal bevilningskronor 3,600, så fördelade bland församlingens medlemmar, att reduktion af enskilda röstetal ej behöfver ega rum.

Stadsförsamlingens hela antal röster är då 3,600.

Landsförsamlingens hela antal bevilningskronor 1,600; fyrktalet alltså 16,000, så fördeladt, att någon reduktion af enskilda röstetal ej behöfver ega rum.

Landsförsamlingens hela antal röster är då 16,000.

I fall, sådana som det nu anförda, då någon reduktion af röstetalen ej förekommer, blifver talet, hvarmed stadsförsamlingens vid gemensam kyrkostämman afgifna röster skola mångfaldigas, alltid 10, hvilket innebär rättvisa, eftersom landsförsamlingens röstetal beräknas efter 10:dels bevilningskronor, men stadsförsamlingens efter hela bevilningskronor.

I nu förevarande exempel har formeln, som för talets utfinnande

$$\text{skall begagnas, följande utseende: } x = \frac{3,600 \times 16,000}{1,600 \times 3,600} = \frac{16,000}{1,600} = 10.$$

Exempel II.

Stadsförsamlingens hela antal bevilningskronor 2,200, så fördelade, att reduktion måste ega rum beträffande följande fyra medlemmars röstetal:

A. bevillning 700,	röster 44,
B. » 450,	» 44,
C. » 135,	» 44,
D. » 80,	» 44.
Andra röstegande	
tillsammans	» 835
Stadsförsamlingens	
hela röstetal är då ...	» 1,011

Landsförsamlingens hela antal bevilningskronor 2,200, så fördelade, att reduktion af följande medlemmars fyrktal måste ega rum:

A. bevillning 400,	fyrktal 4,000,
	röster 2,200;
B. bevillning 300,	fyrktal 3,000.
	röster 2,200;
C. bevillning 250,	fyrktal 2,500,
	röster 2,200.
Andra röstegande	
tillsammans	» 12,500.
Landsförsamlingens	
hela antal röster är då	» 19,100.

$$\text{Formeln lyder: } x = \frac{2,200 \times 19,100}{2,200 \times 1,011} = \frac{19,100}{1,011} = 18,8 = 18.$$

Att talet, hvarmed stadsförsamlingens röster skola mångfaldigas, i förevarande exempel blir så stort, beror på den jämförelsevis stora reduktion af röstetal inom stadsförsamlingen, som måst vidtagas. Genom bråktalets bortfallande ur 18,8 erhåller i allt fall landsförsamlingen öfvervigt vid den gemensamma kyrkostämman.

Exempel III.

Stadskommunens hela antal bevillningskronor 6,000, så fördelade, att någon reduktion af röstetalen ej behöfver ega rum.

Stadsförsamlingens hela röstetal är då 6,000.

Landskommunens hela antal bevillningskronor 9,700, så fördelade, att reduktion af följande fyrktal måste ega rum:

A fyrktal 45,000, röster 5,000,

B » 30,000, » 5,000.

Andra röstegande tillsammans röster 22,000.

Landsförsamlingens hela röstetal är då 32,000.

$$\text{Formeln lyder: } x = \frac{6,000 \times 32,000}{9,700 \times 6,000} = \frac{320}{97} = 3,3 = 3.$$

Den stora reduktion af landsförsamlingens röstetal, som egt rum, verkar här, att talet, hvarmed stadsförsamlingens röster skola mångfaldigas, blifver litet.

Exempel IV.

Stadsförsamlingens hela antal bevillningskronor 40,000, så fördelade, att reduktion af följande röstetal måste ega rum:

A bevillning 5,000, röster 100,

B » 4,000, » 100.

Andra röstegande tillsammans röster... 31,000.

Stadsförsamlingens hela röstetal är då 31,200.

Landsförsamlingens hela antal bevillningskronor 900, fyrktal alltså 9,000, utan reduktion.

Landsförsamlingens hela röstetal är då 9,000.

$$\text{Formeln lyder: } x = \frac{40,000 \times 9,000}{900 \times 31,200} = \frac{4,000}{312} = 12,8 = 12.$$

Röstvärdet af stadsförsamlingens röster vid gemensam kyrkostämman

blifver alltså 374,400 emot 9,000 för landsförsamlingen; hvilket ju äfven står i rätt proportion till hvarderas andel i bevilningen.

Utskottet har vid granskning af det i propositionen innefattade lagförslag ej funnit anledning till någon erinran. Den föreslagna grunden för röstberäkningen vid stads- och landsförsamlings gemensamma kyrkostämman synes utskottet innebära en verkligt rättvis fördelning af rösträtten emellan de olika församlingarna. Utskottet får alltså hemställa, att ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1901.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Zetterstrand*, *Leman* och *Lindhagen* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.